

ת"פ 17534/04/16 - מדינת ישראל, המאשימה נגד ת.נ.מ., הנאשם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 17534-04-16 מדינת ישראל נ' מ'

בפני כבוד השופט איתן כהן
בעניין: מדינת ישראל - המאשימה

נגד

ת.נ.מ. - הנאשם

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן ובמסגרת הסדר טיעון, באיומים על בת זוגו לשעבר, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. בהסדר הטיעון שנכרת בין הצדדים הוסכם שהנאשם יודה ויורשע בכתב האישום המתוקן. אשר לעונש הוסכם שהצדדים יטענו באופן חופשי.

כתב האישום המתוקן

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי היו הנאשם ול' מ' (להלן: "המתלוננת") בני זוג נשואים מזה חמש שנים וחצי והורים לשתי בנות.

ביום 27.05.2015 או בסמוך לכך, התקשר הנאשם למתלוננת ואיים עליה בצעקות, כך:

"יא בת זונה אני בדרך שוחט אותך זהו נגמר, נגמר הסרט שלך (צורח), אני בדרך לבית יא בת שרמוטה אם לא זיינתי אותך הלילה במכות וירד לך דם מהפרצוף... העצבים האלה עלו לי... היום אני שוחט אותך, יא בת שרמוטה, שוחט אותך, שוחט אותך לקציצות, כוס אמו הולך מאסר עולם, שוחט אותך ומבטר גם את הילדות שאני רוצח אותך בבית, יא בת זונה תראי...";

"אני לא אהיה... אני אשב במאסר עולם ואתם תשבו בקבורות, את ושתי הבנות שלך אחת ליד השנייה, תשבו קבורות שאני בא עכשיו לרצוח אתכם, זה מה שאני אעשה בחיים האלה...";

"עכשיו תחכי אני בא לבית תחכי תחכי זהו גומר את החיים".

הנאשם הורשע על שבמעשיו, איים על המתלוננת בפגיעה שלא כדין בגופה ובגופן של בנותיהן הקטינות, וזאת במטרה להפחידה או להקניטה.

4. תסקיר שירות המבחן הוגש ביום 21.11.2018 (להלן: "התסקיר"), ותסקירים משלימים הוגשו בימים 18.03.2019, 13.06.2019, ו-07.10.2019 (להלן: "התסקירים המשלימים"). מטבע הדברים וכדי לשמור על צנעת הפרט של הנאשם אפרט את עיקרי הדברים בלבד.

התסקיר סוקר את הרקע האישי, המשפחתי, התעסוקתי של הנאשם.

על פי התסקיר, הנאשם בן 37, גרוש ואב לשתי בנות בגיל 4 ו-7 מנישואיו למתלוננת. לנאשם בן נוסף המתגורר באזור, אשר אינו מצוי בקשר עמו. כיום יש לנאשם זוגיות יציבה והוא מתעתד להינשא בעוד מספר חודשים. הנאשם עובד כנהג הסעות עצמאי ובתחום מכירות כלי-רכב. לנאשם עבר פלילי בעבירות שונות, שבהן רכוש, מרמה וסמים. העבירה האחרונה שעבר הייתה בשנת 2009. כן צבר לחובתו הרשעות רבות בתחום התעבורה.

בהתייחס לעבירה הנוכחית, מסר הנאשם שהתפרץ מילולית כלפי גרושתו בתקופה שבה שררה ביניהם מתיחות. הנאשם התחרט על תוכן הדברים ושלל כל אלימות פיזית כלפי גרושתו או בנותיו, הדגיש שמעולם לא תכנן או חפץ לפגוע בהן, וטען שהדברים נאמרו בלהט וכוח ומתוך תחושת פגיעות שלו. הנאשם הביע נכונות להשתלב בטיפול כדי לעבוד על דפוסי התנהגותו.

כגורמי סיכון להישנות עבירות, צוין שהנאשם בעל ביטחון עצמי נמוך וקושי בוויסות דחפים במצבי דחק; נוטה להתפרצות מילולית ואימפולסיבית בהיעדר כלים אדפטיביים להתמודדות עם קשיים ועם סיטואציות שבהן חסר אונים וחלש; ממעיט מחומרת העבירה ונוטה להשליך את האחריות להתנהגותו על גורמים חיצוניים לו; מטשטש את מעורבותו הקודמת בפלילים; נחשף לאלימות ולסמים מגיל צעיר, וגדל בתחושת היעדר תמיכה והגנה כתוצאה מחיסרון בדמות חיובית ומציבת גבולות.

כגורמי סיכוי להימנעות מעבירות, צוין שהנאשם מפרנס את עצמו מגיל צעיר, עובד ברציפות ומביע שאיפה לקיום אורח חיים תקין והימנעות מעבירות נוספות; העבירה האחרונה שבה הורשע נעברה בשנת 2009; מלווה באופן עצמאי באמצעות "קואצ'רית", ומביע נכונות להיעזר בשירות המבחן כדי להתמודד באופן אדפטיבי יותר עם קשייו.

לצורך שילובו של הנאשם בקבוצה טיפולית המיועדת לגברים שעברו עבירות אלימות במשפחה, ביקש שירות המבחן דחייה בת מספר חודשים בטרם יבוא בהמלצה בעניינו.

בתסקיר המשלים מיום 18.03.2019, צוין שהנאשם החל בטיפול פרטני שאליו הוא מגיע בקביעות ומשתף פעולה באופן מלא. להתרשמות צוות הטיפול, הנאשם הביע רצון כן לעבור תהליך ולהפיק ממנו תועלת. עוד צוין, כי שירות המבחן שוחח טלפונית עם המתלוננת וזו מסרה שהנאשם נהג כלפיה באלימות החל מתחילת נישואיהם. לדבריה, היה קנאי לה ונהג באובססיביות, וגם כיום, לתחושתה, לא ויתר עליה לגמרי. עוד מסרה שהנאשם מעולם לא נהג באלימות כלפי בנותיהן, וכן מסרה שאינה רוצה שיענש בחומרה בשל הפגיעה שתיגרם לבנות כתוצאה מכך. בשלב זה, טרם שולב הנאשם בקבוצה טיפולית ועל כן התבקשה דחייה נוספת במתן גזר הדין.

בתסקיר המשלים מיום 13.06.2019, צוין שהנאשם ממשיך בטיפול הפרטני בתדירות גבוהה יותר. להתרשמות המטפל, הנאשם מצליח יותר מבעבר להיות קשוב לעצמו ולצרכיו. עם זאת, נכתב שהנאשם נפרד מבת זוגו ונפתח נגדו תיק נוסף. במאמר מוסגר אומר שברי שאין להתחשב בתיק החדש לצורך גזירת דינו בתיק שלפניו. שירות המבחן ראה ברגרסיה במצבו כחלק מההליך הטיפולי וכחלק מההעמקה של הנאשם בדפוסי ההרסניים. להתרשמות שירות המבחן, הנאשם מונע ממוטיבציה פנימית ועמוקה לעריכת שינוי בחייו. באותה עת טרם שולב הנאשם בקבוצה טיפולית ולכן התבקשה דחייה נוספת לצורך שילובו.

בתסקיר המשלים האחרון, מיום 07.10.2019, צוין שבתקופת הדחייה שולב הנאשם בקבוצה טיפולית המכונה "12 הצעדים" אשר עוסקת בשליטה בכעסים, הבנה מעמיקה של התנהלות אישית בסיטואציות קשות וכיו"ב. מנחה הקבוצה מסר שהנאשם מתקשה להגיע לקבוצה באופן קבוע, אולם הוא משתף פעולה ונוטל חלק משמעותי בטיפול. שירות המבחן התרשם מהפנמה של הכלים הטיפוליים, מהכנות שבה הנאשם משתף בחוויות קשות שאותן הוא עובר, ומיכולתו לקבל סיוע גם במצבי חוסר שקט רגשי ורגרסיה נפשית.

שירות המבחן המליץ להימנע מהרשעת הנאשם בהסתמך על ההליך הטיפולי הארוך שבו הוא מצוי כיום ושאליו הוא מחויב, בשל אי הגשת כתבי אישום נוספים נגדו מאז שעבר את העבירה הנוכחית לפני כארבע שנים, ובשל החשש מפני פגיעה תעסוקתית עתידית. לפיכך הומלץ לגזור על הנאשם צו מבחן למשך שנה אשר במהלכו ימשיך הנאשם בטיפול הקבוצתי. צוין שבהמשך ההליך הטיפולי ישולב שוב בטיפול פרטני במסגרת יד שרה, והכול תוך המשך הקשר הפיקוחי עם שירות המבחן שנועד לסייע לו בשמירה על הישגיו עד כה. נוסף על צו המבחן הומלץ לגזור על הנאשם צו של"צ בהיקף של 150 שעות, התחייבות ופיצוי למתלוננת.

טיעוני הצדדים וראיות לעונש

5. המאשימה הגישה את פלט הרשעותיו הקודמות של הנאשם, שכולל 7 הרשעות בעבירות שונות, ובהן: עבירות רכוש בקשר עם רכב, סמים ומרמה.

כן הוגש פלט הרשעות התעבורה של הנאשם שכולל 53 הרשעות משנת 1997 ועד שנת 2019.

6. ב"כ המאשימה, עו"ד דניאל ליכט, עתר לגזור על הנאשם עונש בן שלושה חודשי מאסר בעבודות שירות, לצד מאסר על תנאי וחתימה על התחייבות. אשר למתחם העונש ההולם, טען שזה נע בין מאסר בדרך של עבודות שירות, ועד ל-12 חודשי מאסר בפועל. בטיעונו הדגיש את אופיים החמור של האיומים שהושמעו. לעניין האפשרות לביטול הרשעת הנאשם, טען שהנאשם אינו עומד במבחנים שנקבעו בפסיקה.

7. ב"כ הנאשם, עו"ד עיסא מוחמדיה, עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן, להימנע מהרשעת הנאשם ולהסתפק בצו של"צ. אשר למתחם העונש ההולם, טען שזה מתחיל במאסר מותנה או בשל"צ ללא הרשעה. לחלופין טען שגם אם ייקבע שהמתחם שונה מזה שהוצע על ידו - הרי שבמקרה זה יש מקום לסטייה מהמתחם לקולה משיקולי שיקום. בטיעונו הדגיש את ההליך הטיפולי המשמעותי שעובר הנאשם; את חלוף הזמן ואי פתיחת תיקים נוספים; את הודאת הנאשם, ואת קבלת האחריות על המעשה. לעניין האפשרות לבטל את הרשעת הנאשם, טען שהרשעה תמנע מהנאשם לקבל רישיון רכב ציבורי לנהיגה במונית ובכך יפגע שיקומו. כן טען שהנאשם "עלה על מסלול חיים חדש", ועברו הפלילי ישן.

דברי הנאשם

8. הנאשם ניצל את זכותו למילה האחרונה. בדבריו לפניי אמר שעבר כברת דרך והוא ממשיך בהליך הטיפול. הוסיף שהתיק נפתח בשל הליך הגירושין שעבר, וכיום הוא וגרושתו "חיים בשלום". עוד מסר שלפני ארבע שנים החל בהליך לקבלת רישיון למונית אך ההליך הופסק בשל קיומו של התיק הפלילי הנוכחי.

דין והכרעה

ביטול הרשעה

9. למרות המלצת שירות המבחן לבטל את הרשעתו של הנאשם, לא מצאתי שהנאשם עומד במבחנים שהותוו בפסיקה ועל כן הותרתי את הרשעתו על כנה.

10. ברע"פ 6819/19 סרוסי נגד מדינת ישראל (28.10.2019) שניתן אך לפני מספר שבועות, שב ופסק בית המשפט העליון שההלכה שנפסקה בע"פ 2083/96 כתב נגד מדינת ישראל (21.08.1997) (להלן: "הלכת כתב") שרירה וקיימת, וכי על מנת להימנע מהרשעתו של נאשם, על הנאשם להוכיח שמתקיימים בעניינו שני תנאים מצטברים: האחד - הרשעתו צפויה לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו; והשני - סוג העבירה, על רקע נסיבות המקרה, מאפשר לוותר על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי ביתר שיקולי הענישה.

ובלשון בית המשפט נאמרו הדברים כך:

" בית משפט זה שב ופסק אף בשנים האחרונות כי הלכת כתב שרירה וקיימת, וכי על מנת להימנע מהרשעתו של נאשם, עליו להוכיח כי מתקיימים בעניינו שני תנאים מצטברים: האחד, כי הרשעתו צפויה לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו; והשני כי סוג העבירה, על רקע נסיבות המקרה, מאפשר לוותר על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי ביתר שיקולי הענישה (וראו למשל: ע"פ 3554/16 יעקובביץ' נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.6.2017); ע"פ 5446/15 חנימוב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (3.3.2016)).

יתירה מזאת, זה לא מכבר הבעתי את עמדתי לפיה איני סבור כי יש לשנות את אמות המידה אשר הותוו בעניין הלכת כתב לעניין ביטול הרשעה, וכי:

" ההלכה הפסוקה בנושא מאזנת לטעמי באופן מדוד בין מכלול שיקולי הענישה, וביניהם עיקרון הגמול, ובצדק מותרת את אי הרשעתו של נאשם כחריג לכלל הרחב לפיו מקום בו הוכחה אשמתו של אדם - יש להרשיעו (רע"פ 2323/19 אדוארדו נ' מדינת ישראל - משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים [פורסם בנבו] (19.5.2019))"

11. בהתייחס לתנאי בדבר פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם, פגיעה שעלולה להיגרם מעצם הרשעתו, נפסק שעל בית- המשפט להשתכנע, כי: **"הפגיעה בנאשם הכרוכה בהרשעה אינה שקולה כנגד מידת הפגיעה באינטרס הציבורי בשל ביטול ההרשעה"** (ע"פ 3554/16 יעקובוביץ נגד מדינת ישראל (11.06.2017)).

12. עוד נקבע בפסיקה כי על הטוען לאי הרשעה להצביע על נזק מוחשי וקונקרטי העלול להיגרם לנאשם כתוצאה מהרשעתו ולעניין זה אין די באפשרויות תיאורטיות עתידיות (רע"פ 9118/2012 פריגין נגד מדינת ישראל (01.01.2013)).

מן הכלל אל הפרט

13. אשר לתנאי הראשון שעניינו פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם, אהיה מוכן להניח לצורך הליך זה שהרשעת הנאשם בדין, תכביד על יכולתו לקבל רישיון לנהיגת מונית ובכך עלול להיגרם נזק קונקרטי לשיקומו.

עם זאת פסילת הנאשם מלקבל רישיון נהיגה לרכב ציבורי אינה אוטומטית אלא אופציונלית, שכן על הרשות המוסמכת בדין להפעיל את שיקול דעתה בעניין זה כעולהמתקנה 15ב(1) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

נוסף על כך, עיון בפלט הרשעותיו הקודמות של הנאשם מעלה כי צבר לחובתו שבע הרשעות קודמות שבהן הורשע בין השנים 2000 ועד 2012 בעבירות רכוש בקשר עם רכב, עבירות מרמה, הונאה וסמים. ואולם יודגש בהקשר זה שמדובר בהרשעות שהתיישנו אך טרם נמחקו.

עיון בפלט הרשעות התעבורה של הנאשם מעלה כי צבר לחובתו 53 הרשעות קודמות. רוב הרשעותיו הם בתיקי "ברירת משפט" וההרשעה היא מכוח תשלום הדוח. ברם, בין היתר, הורשע הנאשם בבית המשפט לתעבורה באלה:

בשנת 2019 - נהיגה בשכרות;

בשנת 2017 - תאונת דרכים שגרמה חבלה של ממש;

בשנת 2004 - מהירות מופרזת;

בשנת 2004 - גרימת תאונת דרכים;

בשנת 2002 - מהירות מופרזת;

בשנת 1999 - נהיגה בזמן פסילה.

כך שממילא תידרש הרשות לדון בעברו הפלילי והתעבורתי של הנאשם בטרם יוחלט להעניק לו רישיון לנהיגת מונית, כך שהרשעתו בתיק שלפניי, לא תהווה מכשול יחיד שיעמוד לו לרועץ.

14. אשר לתנאי שלפיו סוג העבירה, על רקע נסיבות המקרה, מאפשר לוותר על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי ביתר שיקולי הענישה, סבורני שהנאשם לא עומד בתנאי זה.

חומרת דברי האיום הקשים על הפירוט מזרה האימה ומעורר החלחלה שהיה בהם, מלמדת על אומרם כמי שאינו מחזיק בערכים נורמטיביים.

אמירות מאיימות אלה אשר הוטחו במתלוננת וכתוצאה מכך פגעו פגיעה קשה בערכים המוגנים - מסוכנות ומחייבות תגובה אכיפתית הולמת, מרתיעה ובלתי מתפשרת שאינה מתיישבת עם ביטול ההרשעה.

בהקשר לשיקולי ההרתעה דלעיל, אומר שנסיבות המעשה מחייבות לגזור על הנאשם מאסר מותנה מכביד, עונש שלא ניתן יהיה להטיל אם תבוטל ההרשעה. יש בעונש מסוג זה להציב גבולות ברורים לכוון את התנהגותו של הנאשם בעתיד.

15. בנסיבות אלה מצאתי שביטול הרשעתו של הנאשם יפגע באופן מהותי בשיקולי הגמול וההרתעה ויעמוד בדיספרופורציה לחומרת העבירה וכי הפגיעה בנאשם אם יורשע אינה שקולה כנגד הפגיעה באינטרס הציבורי אם תבוטל הרשעתו.

לפיכך, החלטתי אפוא להותיר את הרשעת הנאשם על כנה.

קביעת מתחם העונש ההולם

16. כידוע, העיקרון המנחה בקביעת העונש הוא **עיקרון ההלימה**, דהיינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש שיוטל עליו (להלן: "**העיקרון המנחה**").

בית המשפט מצווה לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה בהתאם לעיקרון המנחה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

17. במקרה דנא, **הערך החברתי המוגן** שנפגע הוא פגיעה בשלוות נפשה, בטחונה וחירות פעולתה של המתלוננת.

בהתייחסו לעבירת האיומים, פסק ביהמ"ש בעליון ברע"פ 2038/04 **לם נגד מדינת ישראל** (04.01.2006) כדברים הבאים:

"האיום הוא, אפוא, ביטוי שהמשפט מטיל עליו מגבלות תוך פגיעה בחופש הביטוי וזאת, כדי להגן על ערכים אחרים ובהם שלוות נפשו, בטחונו וחירות פעולתו של הפרט. האיום מסכן את חירות פעולתו של הפרט שכן, פעמים רבות, כרוך האיום גם בציפייה להתנהגות מסוימת מצד המאיים שהמאיים מבקש להשיג באמצעות השמעת האיום".

נוסף על אלה, שעה שכוונו האיומים כלפי בת זוגו לשעבר של הנאשם וכלפי בנותיו, נפגע גם ערך ההגנה על הביטחון ושלוות הנפש בתוך מסגרת המשפחה ובמובן זה נושאת העבירה חומרה מיוחדת. בהתייחסו לאופיין של עבירות אלימות במשפחה ולחומרתן היחסית, אמר בית המשפט העליון בע"פ 6758/07 **פלוני נגד מדינת ישראל** (11.10.2007), כך:

"[...] מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי".

18. **מידת הפגיעה בערך המוגן - גבוהה.** זאת כעולה מנוסח הדברים הקשים, המזעזעים, ומעוררי החלחלה שהטיח הנאשם במתלוננת אשר כללו איומים מפורשים ברצח המתלוננת ובנותיה וביתור גופות הבנות והכול תוך שהנאשם צועק, חוזר על דבריו כדי להדגיש וממחיש את כוונותיו בתיאור מלווה.

19. לעניין **מדיניות הענישה הנוהגת**, עיון בגזרי דין בעבירות איומים בכלל ואיומים במסגרת התא המשפחתי בפרט, מעלה שבתי המשפט השונים נוהגים להטיל עונשים בקשת רחבה שנעה בין מאסר מותנה בלבד ועד למאסרים ממושכים בפועל. לצורך גיבוש מסקנתי זו בחנתי בין היתר את פסקי הדין הבאים:

רע"פ 149/19 **פפיאשוילי נגד מדינת ישראל** (10.01.2019): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור שהוגשה מטעם נאשם שנגזר דינו לעונש בן **9 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**. הנאשם הורשע בעבירות איומים, הטרדה ופגיעה בפרטיות כלפי בת זוגו. בנסיבות המקרה, במשך כחודשיים, בקרוב ל-400 מקרים של התקשרויות והודעות טלפוניות, איים הנאשם על המתלוננת שיפגע בגופה, באימה וברכושה, וירצח אותה. בית המשפט חזר על הצורך להחמיר בענישה במקרים של אלימות בין בני זוג.

רע"פ 6403/18 **הרוש נגד מדינת ישראל** (28.11.2018): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור שהוגשה מטעם נאשם **שהורשע ודינו נגזר לצו מבחן למשך שנה**. הנאשם הורשע באיומים כלפי בת זוגו לשעבר ובן זוגה הנוכחי בכך שבמהלך שיחה טלפונית עם המתלוננת כאשר אימה ובן זוגה הנוכחי היו "חלק מהשיחה" איים על המתלוננת בכך שאמר לה שידקור אותה ואת בן זוגה ויתיר אותם נכים. בית משפט השלום קיבל את

המלצת שירות המבחן, ביטל את הרשעת הנאשם והטיל עליו צו מבחן למשך שנה. בהחלטתו קבע בית המשפט שיש להגמיש את הדרישה להוכחת נזק קונקרטי בעניינם של צעירים. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה והרשיע את הנאשם לאחר שמצא שזה לא הוכיח שייגרם לו נזק קונקרטי כתוצאה מהרשעתו. בית המשפט העליון הותיר את עונשו של הנאשם על כנו ולא התערב בו תוך שציין בפסק הדין שאין ערכאת הערעור נוהגת למצות את הדין עם הנאשם.

רע"פ 4935/17 סימנדיוב נגד מדינת ישראל (24.08.2017): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור שהוגשה מטעם נאשם שנגזר דינו לעונש בן **18 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**. הנאשם הורשע בארבע עבירות איומים ובעבירה של הפרעה לעובד ציבור, לאחר שאיים על סוהרי שירות בתי הסוהר בהיותו אסיר. לנאשם עבר פלילי מכביד. בית משפט השלום מצא לכתוב בעניינו של הנאשם כי: "מדובר באדם שאיומים הם לחם חוקו".

רע"פ 6268/12 שחורי נגד מדינת ישראל (04.09.2012): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור שהוגשה מטעם נאשם שנגזר דינו לעונש של **מאסר מותנה לצד עונשים נלווים**. הנאשם הורשע בעבירת איומים כלפי פקח עירוני שרשם לו דו"ח. בקשת ההגנה לביטול ההרשעה נדחתה.

רע"פ 1293/08 קורניק נגד מדינת ישראל (25.06.2008): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור שהוגשה מטעם נאשם שנגזר דינו ל-**12 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**. הנאשם הורשע בעבירת איומים ברצח כלפי בת זוגו. בהחלטת בית המשפט העליון נקבע שהעונש שהוטל על הנאשם הוא "עונש הולם המתחשב במכלול השיקולים הרלוונטיים". בכך חיזק בית המשפט העליון את קביעת בית המשפט המחוזי, שלפיה אין המדובר בעונש חריג, אלא בעונש שמשקף את מדיניות הענישה הראויה כלפי מי שעוברים עבירות אלימות נגד בנות זוגם.

ע"פ (מח' חיפה) 30098-10-14 חבקה נגד מדינת ישראל (22.01.2015): ביהמ"ש המחוזי דחה את ערעורו של נאשם שנידון לעונש של **מאסר מותנה**. הנאשם הורשע באיומים כלפי שוטרים, לאחר שעבר עבירת תנועה ונעצר על ידם בצד הדרך. בקשת ההגנה לביטול הרשעתו נדחתה.

ת"פ (ראשל"צ) 43163-02-18 מדינת ישראל נגד פלוני (12.12.2018): הנאשם נידון ל**מאסר מותנה וצו של"צ**. הנאשם הורשע באיומים כלפי בת זוגו. בקשת ההגנה לביטול ההרשעה נדחתה.

ת"פ (אילת) 47527-11-12 מדינת ישראל נגד פלוני (01.04.2012): הנאשם נידון ל-**4 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**. הנאשם הורשע באיומים כלפי בת זוגו שכללו איום ברצח בנם המשותף.

20. לעניין מדיניות הענישה הנוהגת והשפעתה על מתחם העונש ההולם, מצאתי להצביע על ההבדל שבין טווח הענישה המקובל בפסיקה ובין מתחם העונש ההולם. בעוד שטווח הענישה הוא נתון שמבוסס על הדין הנוהג ומשקף ביטוי ענישה שונים למעשים דומים או קרובים, הרי שמתחם העונש ההולם הוא הכרעה ערכית של בית המשפט בדבר מדיניות הענישה הראויה, הכרעה שמבוססת על שורה של שיקולים שהפסיקה הנוהגת היא אחד מהם.

א. **חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה;** הנאשם התבטא כלפי

בת זוגו וכלפי בנותיו מרצון ומדעת באופן חמור ומזעזע. לטענת הנאשם נאמרו הדברים בעידנא דריתחא במהלך סכסוך גירושין. הסבר זה אינו גורע מחומרת הדברים ואינו מהווה הצדקה לאמירתם.

אחת היא אם נאמרו הדברים על רקע סכסוך הגירושין או מסיבה אחרת, שכן הסיכונים הטמונים בחובם ובפרט המרחק הקצר שיש לעיתים בין הדיבור למעשה, רלוונטיים לכל אחד מהמניעים.

בדבריו אלה חצה אפוא הנאשם את הקו התוחם התנהגות נורמטיבית וגלש בהתנהגותו הפסולה אל עבר מחוזות עברייניים ואליםים וטוב יעשה אם יפשפש היטב בנפשו ויבין כיצד הגיע לבירא עמיקתא כגון דא.

בנסיבות אלה חלקו של הנאשם בעבירה הוא עיקרי והנאשם הוא שנושא לבדו באחריות לדברים שיצאו מפיו.

ב. **הנזק שנגרם מביצוע העבירה;** הנזק למתלוננת קרבן העבירה הוא

שיקול כבד משקל בבוא בית המשפט לאמוד את עונשו של הנאשם. בדברי איום קשים מעין אלה טבוע נזק אינהרנטי למתלוננת אשר למשמע דברי האיום על חייה וחי בנותיה, ודאי שחשה אימה, פחד ובעתה וחששה לשלום בנותיה.

בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 י"ג), ולאחר שקלול מכלול הנסיבות

והשיקולים במקרה דנא, אני סבור **שמתחם העונש ההולם את המעשה נע בין מאסר קצר בפועל בדרך של עבודות שירות לצד עונשים נלווים, ועד לשמונה עשר חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים.**

חריגה ממתחם העונש ההולם לצרכי שיקום

בחינת נתוני הנאשם, נסיבותיו האישיות, תוצאות ההליך הטיפולי שעבר עד כה, והמלצת שירות המבחן, שכנעוני שיש סיכוי של ממש להצלחת שיקומו ועל כן מצאתי שיש להעניק משקל בכורה לשיקול השיקום ולהעדיפו על פני שיקולי ההלימה וההרתעה.

האפשרות לחריגה ממתחם ההלימה לצרכי שיקום קבועה בסעיף 40ד(א) לחוק העונשין שזו

לשונו:

"קבעבית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם ואוכייש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם לקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקום מיכלפיה הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 אולפיפקודת המבחן] נוסחחדש], התשכ"ט-1969".

סעיף 40ד(ב) לחוק העונשין קובע שבמקרה שבו היו מעשי העבירה ומידת אשמתו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, לא יחרוג בית המשפט ממתחם העונש ההולם אף אם הנאשם השתקם או אם יש סיכוי של ממש שישתקם, אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן.

בע"פ 826/19 יונג נגד מדינת ישראל (21.11.2019) שניתן אך לפני מספר ימים, נדרש בית המשפט העליון לסוגיית החריגה ממתחם העונש ההולם לצרכי שיקום ופירט את השיקולים שניתן להתחשב בהם בבוא בית המשפט לדון בסוגיה. ובלשונו של בית המשפט נוסחו הדברים כך:

"סעיף 40ד(א) לחוק העונשין קובע כי בית המשפט רשאי לסטות ממתחם העונש משיקולי שיקום, אם: "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". בגדר כך, הפסיקה קבעה כי ניתן להתחשב, בין היתר, בשיקולים הבאים: המוטיבציה שהביע האדם המורשע להשתקם; הליכי גמילה מהתמכרות; הצלחה בהשתלבות בהליכים טיפוליים; שינוי בהתנהגות ובדרך החשיבה של האדם שהורשע; הבעת חרטה כנה והפגנת אמפתיה כלפי נפגע העבירה (ראו: ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18.04.2018); ע"פ 3613/17 זייבלד נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.01.2019))."

הסעיף הנ"ל מבטא את עמדת המחוקק, לפיה ייתכנו מקרים בהם יש להעדיף את שיקולי השיקום על פני עיקרון ההלימה, שהוא העיקרון המנחה בענישה (ראו: ע"פ 9147/17 אבו עביד נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.09.2018))."

חומרת האיומים, נסיבות אמירתם, מידת אשמו של הנאשם וההשלכות הקשות שהיו לדברים על קרבן העבירה, נזקפים לחובת הנאשם ותומכים בגזירת עונש הולם ומרתיע.

עם זאת, הנאשם עשה מאמצים ניכרים להשתלב בהליך טיפולי ולהתמיד בו ואף ראה ברכה בעמלו.

שירות המבחן התרשם שהנאשם מונע ממוטיבציה פנימית עמוקה לעריכת שינוי בחייו. הנאשם שולב בטיפול קבוצתי שהתמקד בשליטה בכעסים והבנה מעמיקה של התנהלות אישית בסיטואציות קשות ונמסר ממנחה הקבוצה שלמרות קשיים בהגעה למפגשים, הנאשם משתף פעולה ונוטל חלק משמעותי בהליך. עוד התרשם שירות המבחן שהנאשם הפנים כלים טיפוליים, שיתף בחוויות קשות מתוך כנות, וביכולתו לקבל סיוע גם במצבי חוסר שקט רגשי ורגרסיה נפשית.

שירות המבחן המליץ, בין היתר, לגזור על הנאשם צו מבחן למשך שנה אשר במהלכו ימשיך הנאשם בטיפול הקבוצתי וישולב גם בטיפול פרטני תוך המשך הקשר הפיקוחי עם שירות המבחן, קשר אשר נועד לסייע לו בשמירה על הישגיו עד כה.

בנסיבות אלה מצאתי שיש סיכוי של ממש שהנאשם ישתקם, ומן הראוי יהיה שבהמשך להליך המוצלח שעבר, יתמוך שבית המשפט במאמציו אלה, הן בדרך של מיתון הענישה שתיגזר עליו והן בבחירת רכיבי ענישה שיקומיים במהותם שייגזרו עליו.

גזירת העונש המתאים לנאשם - נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

25. בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ולתת להן משקל.

בהתאם לכך נתתי דעתי לנסיבות הבאות:

א. **הפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו;** הנאשם גרוש ולו שתי בנות שהוא נושא בתשלום מזונותיהן. הנאשם עובד כנהג הסעות עצמאי ושואף לקבל רישיון נהיגה למונית. אם יוטל עליו עונש מאסר תיגרם לנאשם פגיעה קשה במישור התעסוקתי וכפועל יוצא מכך ייפגע הנאשם ותיפגע משפחתו לרבות המתלוננת עצמה, אשר ביטאה את חששה מפני פגיעה כלכלית זו, הן בדבריה לפני שירות המבחן והן באוזני התובע. דברי המתלוננת לתובע הובאו לפני בית המשפט, בהסכמת הצדדים, חלף עדותה לעונש.

נוסף על כך, ברי שהטלת מאסר בפועל, תביא לנסיגה במצבו של הנאשם ותחבל בהישגי השיקום שהושגו עד כה במאמצים רבים ובתפקודו היציב כיום. השתכנעתי שנסיגה בשיקומו של הנאשם תפגע הן בנאשם עצמו והן באינטרס הציבורי המובהק שיש בשיקומו, שיקום אשר נועד להפחית את הסיכון להישנות העבירות.

ב. **נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב;** הנאשם הודה במיוחס לו ובנסיבות אלה ניתן להניח לטובתו את מלוא ההנחות המקלות השמורות למי שהודה באשמתו ובהן: נטילת אחריות, חרטה, צער, הפנמה וקבלה לעתיד.

קבלת האחריות מוצאת ביטוי גם בתסקיר שירות המבחן שלפיו התחרט הנאשם על תוכן דבריו והביע נכונות לבחון את דפוסי התנהגותו במסגרת הליך טיפולי שהוצע לו באמצעות שירות המבחן.

באותו הליך מזה כשנה, עשה הנאשם מאמצים ניכרים וכנים להשתקם. הירתמותו של הנאשם להליך הטיפולי נזקפת אפוא לזכותו ותומכת בהטלת ענישה שיקומית שתקדם ותעודד את המשך הליכי השיקום.

נוסף על כך חסכה הודאת הנאשם מזמנם של הצדדים, העדים ובית המשפט ומנעה את הצורך להעמיד את המתלוננת על דוכן העדים על כל הכרוך בכך.

ג. **חלוף הזמן מעת שנעברה העבירה;** מאז שנעברה העבירה חלפו כארבע שנים, אשר במהלכן לא הוגשו נגד הנאשם כתבי אישום נוספים. יתרה מכך, מאז האירוע התגרשו הנאשם והמתלוננת ועל פי התסקירים - מצויים הם כיום בקשר קורקטי. הפחתת החיכוך עם המתלוננת, פותחת אפוא פתח לקוות שהנאשם לא יעבור עבירות נוספות כלפיה.

ד. **עברו הפלילי של הנאשם**; הנאשם כאמור צבר לחובתו שבע הרשעות קודמות שהתיישנו אך טרם נמחקו, כדלקמן:

חבלה במזיד ברכב (שנת 2012); החזקה/ שימוש בסמים לצריכה עצמית (2009); חבלה במזיד ברכב (2006); החזקה/ שימוש בסמים לצריכה עצמית (2004); הונאה בכרטיס חיוב, קבלת דבר במרמה, ניסיון לקבל דבר במרמה, קשר להשגת מטרה אסורה, תקיפת שוטר במילוי תפקידו, החזקת נכס החשוד כגנוב (2003); העלבת עובד ציבור (2001); גניבה מרכב, חבלה במזיד ברכב (2000).
עברו הפלילי של הנאשם נזקף לחובתו.

העונש המתאים - סיכום

26. משנתתי דעתי לנסיבות כולן, סבורני שהאיזון הראוי שבין השיקולים השונים לחומרה ולקולה, מחייב לגזור על הנאשם עונש אשר יסטה לקולה ממתחם העונש ההולם באופן שלא יפגע בסיכויי שיקומו של הנאשם ובניסיונותיו לייצב את חייו ולהשיבם למסלול תקין.
דומני שאימוץ המלצותיו של שירות המבחן לגזור על הנאשם צו של"צ, צו מבחן, התחייבות ופיצוי למתלוננת לצד תוספת של מאסר מותנה, יאזן כראוי בין שיקולי הענישה הרלוונטיים.

את שיקולי ההלימה וההרתעה אביא אפוא לידי ביטוי ברכיב המאסר המותנה, הפיצוי וההתחייבות.

עוד מצאתי להבהיר שאילולא הליך השיקום המוצלח שעבר הנאשם, הייתי דן אותו למאסר ממושך מאחורי סורג ובריח.

טרם אחתום גזר דין זה אוסיף ששלמה המלך החכם באדם לימדנו כי: **"שומר פיו ולשונו - שומר מצרות נפשו"** (משלי כא, כג), וטוב יעשה הנאשם אם ישכיל ויתן את הדברים אל ליבו.

סוף דבר

27. לאחר ששקלתי את רכיבי הענישה השונים - סוגם, מידתם והשפעתם ההדדית, החלטתי לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **צו של"צ למשך 200 שעות**. שאותו יישא הנאשם במנהל קהילתי אשכולות בתפקידי שליחויות הובלה וסיוע לצוות המקום.

שירות המבחן יהא רשאי לשנות את מקום ההשמה ללא צורך בפנייה לבית המשפט. בהתאם לאמור בסעיף 71א(ה) לחוק העונשין, מוזהר הנאשם בזאת שעליו למלא אחר הוראות צו השל"צ שאם לא כן, יהיה צפוי לתוצאות האמורות בסעיף 71ד לחוק העונשין, קרי, בית המשפט יהיה רשאי לבטל הצו ולהטיל עליו עונש אחר במקומו.

ב. **מאסר בן שמונה חודשים שאותו לא יישא הנאשם אלא אם**

יעבור בתוך שלוש שנים מהיום עבירת אלימות לרבות איומים, ויורשע בה בדין בתוך התקופה או לאחריה.

ג. צו מבחן למשך שנה.

ד. התחייבות בסך 10,000 ₪ למשך שנתיים שלא יעבור עבירת אלימות לרבות איומים. אם לא יחתום הנאשם על ההתחייבות בתוך 30 יום, יאסר למשך 30 יום.

ה. פיצוי למתלוננת ל' מ' בסך 2,000 ₪. סכום הפיצוי ישולם בארבעה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1 בינואר 2020 ובכל אחד בחודש בשלושת החודשים העוקבים. לא ישולם תשלום במועדו יעמוד כל סכום הפיצוי כולו לפירעון מידי וישא הפרשי הצמדה וריבית עד ליום התשלום המלא בפועל.

מזכירות בית המשפט תמציא את העתק גזה דין לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ה' כסלו תש"פ, 03 דצמבר 2019, במעמד הצדדים.